

Huumausainetutkimukset – Toimintaohje lastensuojeluyksiköille

Tutkimukset

U-Huum-O, 4221 huumeselontointi, kvalitatiivinen, virtsasta

Lähetä

HUUME-JA LÄÄKEAINESEULONTA

(Huom! Tämä paperilähetä on vain yksiköille, joilla ei ole tutkimustilauksen tekemiseen sähköisiä yhteyksiä.)

Jos yksikkö pystyy tekemään sähköisen tilauksen, erillistä paperilähetettä ei tarvita. Tällöin tarvitaan ainoastaan U-Huum-O Tutkittavan suostumus –kaavake, mikäli tilaava yksikkö itse valvoo näytteenoton.

Kaikki tarvittavat dokumentit ovat tulostettavissa laboratorion tutkimusohjekirjasta <http://webohjekirja.mylabservices.fi/SataDiag/> ja hoito-ohjeet.fi-sivustolta.

Näytteenoton ja näytteen toimittamisen eri vaihtoehdot

A. Näyte otetaan laboratoriossa arkisin klo 7-14

- Laboratorion näytteenottoon varataan aika: satadiag.vihta.com tai p. (02) 627 6410 arkisin klo 10:15–14 (aika varataan Huumetestin virtsasta (valvottu näytteenotto) tai verestä -palveluun).
- Pyytävässä yksikössä tehdään sähköinen pyyntö esitetietoineen tai täytetään paperilähetteen kohdat TILAAJASTA, TUTKITTAVASTA ja PYYNNÖSTÄ.
- Näytteenottoon liittyvät asiat kirjataan näytteenoton yhteydessä.
- Pyyntö pyydetään tekemään tietojärjestelmään päivystyksessä, jos sitä ei ole jo tehty.

B. Lastensuojeluyksikkö ottaa itse näytteen ja toimittaa sen laboratorioon arkisin klo 7-15

- Näytteenoton valvoja/yksikön edustaja voi toimittaa näytteen klo 7-15 Maantiekadun, Rauman tai Satasairaalan laboratorioon.
- Jos joku muu kuin näytteenoton valvoja toimittaa näytteen laboratorioon, on näytteiden kuljetuksen valvontalomake täytettävä ja toimitettava näytteen mukana laboratorioon.
- Täytetty lähetä tai Tutkittavan suostumus –kaavake on oltava mukana.
- Tutkittava ei voi itse tuoda näytettä.
- Pyyntö pyydetään tekemään tietojärjestelmään päivystyksessä, jos sitä ei ole jo tehty.

C. Lastensuojeluyksikkö ottaa itse näytteen ja toimittaa sen virka-ajan ulkopuolella

- Näytteenoton valvoja/yksikön edustaja toimittaa näytteen Satasairaalan päivystykseen.
- Jos joku muu kuin näytteenoton valvoja toimittaa näytteen analysoivaan laboratorioon, on näytteiden kuljetuksen valvontalomake täytettävä ja toimitettava näytteen mukana laboratorioon.
- Täytetty lähetä tai Tutkittavan suostumus –kaavake on oltava mukana.
- Tutkittava ei voi itse tuoda näytettä.
- Pyyntö pyydetään tekemään tietojärjestelmään päivystyksessä, jos sitä ei ole jo tehty.

D. Lastensuojeluyksikkö ei itse ota näytettä, mutta haluaa että se otetaan päivystysaikana

- Näyte otetaan valvotusti Satasairaalan päivystyksessä.
- Pyyntö ja tarvittavat esitiedot kirjataan päivystyksessä.
- Näytteenoton allekirjoitukset otetaan normaaliin tapaan näytteenoton yhteydessä.

Valvottu näytteenotto

Tarvikkeet: Keltakantinen adapterillinen virtsanäytepurkki ja kaksi Vacuette virtsanäyteputkea TAI virtsanäytepurkki ja yksi virtsanäyteputki, lämpötilaindikaattoritarraa, sinetöintitarraa tai- teippiä, tussikynä (ei-vesiliukoinen), kertakäyttökäsineet, Tutkittavan suostumus- kaavake tai Lähete valvotun näytteenoton kirjaamiseksi, (tarvittaessa myös kuljetuksen valvontalomake).

Alkuvalmistelu: Tarkista testattavan henkilöllisyys (kuvallinen henkilökortti tai luotettava saattaja, jolla henkilökortti). Kerro tutkittavalle näytteenottoprosessin kaikki vaiheet ennen näytteenottoa. Poista näytteenottohuoneesta turhat aineet ja tavarat. Tutkittava jättää ylimääräiset tavarat näytteenottotilan ulkopuolelle. Näytteen valvoja kiinnittää purkkiin lämpötilaindikaattoritarran. Tutkittavalle annetaan kertakäyttökäsineet ja lämpötilaindikaattorilla varustettu virtsanäytepurkki.

Näytteenotto: Virtsanäyte annetaan valvotusti tehtävään perehdytyksen saaneen terveydenhuollon ammattihenkilön läsnä ollessa. Valvo näytteen antamista tarkasti ikkunan kautta, valvontakameran avulla tai seuraamalla tapahtumaa WC-tilassa. Katso, ettei näytettä oteta esim. ihoon teipatusta pussista eikä näytteeseen lisätä mitään ylimääräistä. Virtsanäytettä tarvitaan noin 50 ml (vähintään 20 ml).

Näytteen käsittely

Näytteen lämpötilan tarkistus

Tarkista virtsanäytteen lämpötila purkissa olevasta indikaattoruudusta, joka muuttuu vihreäksi oikeassa lämpötilassa 32 – 38 °C (= 90 – 100 °F). Aika virtsaamisesta lämpötilan mittaukseen ei saa ylittää 4 minuuttia. Merkitse tarkistus läheteeseen.

Pullojen sinetöinti

Jaa virtsa kahteen näytepulloon A ja B (arviolta yhtä paljon kumpaankin) ja sinetöi ne tutkittavan läsnä ollessa. Kirjoita sinetiteippiin nimikirjaimesi, testattavan nimikirjaimet, näytenumero (tai sotu, jos tarroja ei ole) ja päivämäärä sekä pyydetty tutkimus. Näytepulloissa on oltava lisäksi potilaan nimi ja henkilötunnus. Näytteenottotapahtuma todennetaan AINA läheteeseen/tutkittavan suostumuslomakkeeseen yhdessä tutkittavan kanssa. Tutkittavan on allekirjoitettava lähete.

Kuljetus ja säilytys

Näyte voidaan säilyttää ennen analysointia + 4 °C lämpötilassa (jos näyte on otettu hoitoyksikössä yöllä) ja toimittaa se laboratorioon virka-aikana. Jos joku muu kuin näytteenoton valvoja toimittaa näytteen analysoivaan laboratorioon, on näytteiden kuljetuksen valvontalomake täytettävä ja toimitettava näytteen mukana laboratorioon. Tutkittava ei koskaan saa itse toimittaa näytettä.

Seulonta tehdään A-näytteestä, B-näyte on jatkotutkimuksia varten. Kaikki positiiviset seulontatulokset lähetetään varmistettavaksi. Tutkimustilaukseen voidaan erikseen merkitä aineryhmä, josta ei haluta varmistusta positiivisesta seulontatuloksesta huolimatta.

Toimenpiteet poikkeavissa tilanteissa

Jos virtsanäytteen antaminen ei onnistu, annetaan tutkittavalle lasillinen vettä ja odotetaan 15 min. Ellei näytteen antaminen vielääkään onnistu, on pohdittava tilanteen mukaan muita vaihtoehtoja.

Jos tutkimustilanteessa ilmenee jotain erityistä (esim. tutkittavan epäilyttävä käytös tai vahva epäily, että näyte ei ole virtsaa), lisätään tieto läheteeseen. Merkintä siirretään vastauslomakkeeseen, ja silloin analyysitulokseen on suhtauduttava varauksellisesti.

Tutkimusvastaukset

Vastaukset tallentuvat sähköisesti potilaan laboratoriotuloksiin.